

Levenskrachten waarnemen

‘Jaren oefenen heeft mij waardevolle verdieping gebracht’

Tuinder Arie de Winter oefent sinds vele jaren met het waarnemen van levens- en vormkrachten. Het heeft hem meer verbinding opgeleverd met de biodynamische preparaten en met zijn gewassen en een ander gevoel voor kwaliteit.

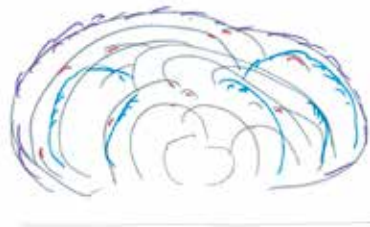
Dat je de BD-preparaten samen met anderen – al dan niet collega's – maakt, is tegenwoordig bijna vanzelfsprekend. Op het moment dat ik met m'n bedrijf begon, in 1981, was dat veel minder gebruikelijk. Als startende tuinder werd ik zo in beslag genomen door het vele werk, dat ik de preparaten gewoon bij de BD-Vereniging bestelde. En ze dus vaak 'er even tussendoor' deed. Met meer geluk dan wijsheid hebben ze die eerste jaren wel gewerkt, daar was ik van overtuigd. Maar hoe dan precies? Daar had ik zelf geen antwoord op. Op een gegeven moment, een jaar of 30 geleden, lag er een uitnodiging in de bus van een preparatengroep in Zeeland, op Ter Linde. Of ik mee wilde doen. Nu dat wou ik wel.

Het gaat leven

In een van de eerste jaren hadden ze een proefje met radizzen opgezet: de diverse rijtjes hadden ze met de verschillende compost-preparaten begoten. (Een snuf preparaat in een paar liter water, krachtig roeren zoals je koemest- of kiezelpreparaat roert, en dan uitgieten.) Mijn tuindersblik was inmiddels zover geoefend, dat ik reeds bij de eerste aanblik van het proefveldje verbaasd stond van de verschillen die de diverse preparaten lieten zien, in de kleur en grootte van het blad en de uitstraling van het gewas. Als een enkele begieting al zo'n zichtbaar resultaat opleverde, dan was de vraag of ze in de composthoop wel werkzaam zouden zijn een overbodige. Vanaf die tijd besloot ik om me er meer mee te verbinden en bij iedere voorkomende gelegenheid waakzamer te zijn op hun werking.

In de loop van de vele bijeenkomsten die we hielden, hebben we intensief gekeken, geroken en geproefd. Op den duur ontwikkel je dan een zekere gevoeligheid voor wat wel werkzaam is, en wat niet. Maar het viel me nog niet mee om er zelf een werkzame houding toe te vinden. Op zeker moment stond er in Dynamisch Perspectief een bericht over een 'oefengroep levens- en vormkrachten waarnemen', begeleid door Frans Romeijn. Daarvoor heb ik me aangemeld, toen ik bij mezelf voelde dat ik er aan toe was, nu 10 jaar geleden. We deden samen waarnemingen volgens de methode die Dorian Schmidt heeft ontwikkeld. Dit heeft uiteindelijk, na de nodige jaren oefenen, de meest indringende en waardevolle verdieping gebracht, waardoor ik de toegang tot de preparaten voor mezelf meer ontsloot en toegankelijker maakte. Maar ik merk ook: hoe meer je weet, hoe meer je weet wat je niét weet.

Op een dag had de vrachtrijder 's ochtends een hoop stalmost gebracht, die ik 's middags met de compostpreparaten had geprepareerd en met doek had afgedekt. Hierbij

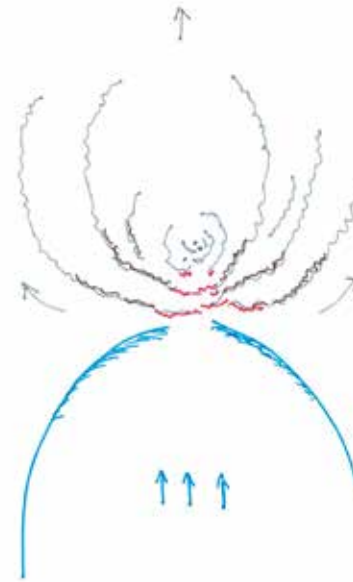
mocht ik een vorm- en levenskrachtenwaarneming beleven die ik zou kunnen omschrijven als de tekening in de vierde voordracht van de Landbouwcursus, waar Rudolf Steiner spreekt over het 'inwendig ruiken' van de mesthoop. En ja, deze tekening heb ik vele malen eerder gezien; en nee, mijn waarneming was niet hetzelfde en tóch zou deze tekening een goede illustratie ervan kunnen zijn. Zo'n praktische waarneming maakt zoveel meer indruk dan als je iets alleen maar leest. Het gaat voor je leven. Er ontstaat een gevoel van 'het klopt, die oude Steiner had toch gelijk'.

Je ándere zintuigen

Hoe je die levens- en vormkrachten kunt waarnemen? Je doet dat vanuit een meditatieve houding, waarbij je je gedachten tot rust brengt. Je richt je aandacht op dat wat je wilt waarnemen en opent je voor beelden die zich (willen) laten zien. Het betreden van, en de oriëntatie in dit gebied van etherische en astrale krachten is nog niet zo eenvoudig en roept vaak genoeg vragen op van 'waar ben ik, waar zit ik'. Je moet afgaan op wat

Arie de Winter nam de composthoop waar (links) op een manier die hem deed denken aan een tekening in de vierde voordracht van de Landbouwcursus (rechts), waarbij Rudolf Steiner vertelt: 'Een organisme is des te gezonder hoe meer het van binnen en hoe minder het van buiten ruikt'

Vormkrachtenwaarnemingen van sla die niet met een preparaat is begoten (links) en sla die met eikenbladpreparaat is begoten (rechts).

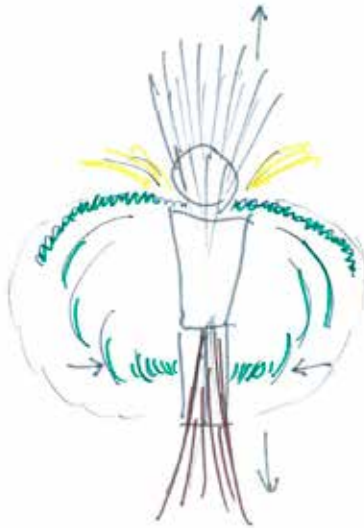
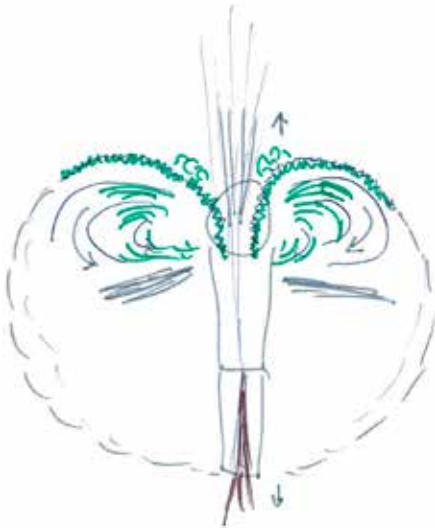
de andere zintuigen je te vertellen hebben, zoals bewegingszin, evenwichtszin, levenszin. Je moet onderkennen dat een voorstelling of oordeel dat uit jezelf komt, de waarneming vervuilt, en zo onwaar kan maken. Maar oefenen met deze methode helpt en in de uitwisseling met de andere deelnemers wordt vaak helder wat tot de kern van de waarneming gerekend moet worden.

Compostpreparaten op sla

De werking van de preparaten start onmiddellijk, zo heb ik dus ervaren, maar om zichtbaar te worden in de materie (met je gewone ogen) moet er wel enige weken geduld geoefend worden. Zo heb ik vorig jaar opnieuw de werking van de compostpreparaten zichtbaar proberen te maken door ze over bedjes met sla uit te gieten; alles proper uitgevoerd met randplanten, zelfde zaai-,

plant-, schoffel- en begiet-moment (twee minuten krachtig linksom-rechtsom roeren). Ook de gieter iedere keer uitgespoeld. Ieder preparaat liet wel wat verschil zien in groei en vorm van de sla. In de vormkrachtenwaarneming waren de verschillen behoorlijk groot. In de visuele beoordeling na het begieten toonde het onbehandelde veldje ten opzichte van de behandelde slaplanten, zoals je zou verwachten, heel 'neutraal'. De vormkrachtenwaarneming toonde een heel ander beeld: een heel breed bewegende en openende basis met vlak daarboven een tendens om aan de uiteinden wat terug te keren, in het middendeel omhoog gaand en zwak terugbuigend; bovenaan levendig geopend met een in- en uitbewegen van oplichtende deeltjes. Het met eikenschorspreparaat behandelde veldje was op het oog nét níét forser, hoger,

kleiner, opener, breder of fijner; typeringen die ik bij de andere behandelingen zag. Het was van alles wat, het maakte een rommelige indruk. (Eikenschorspreparaat wil nog weleens verrassen door een afwijkende indruk). Bij de vormkrachtenwaarneming toonde zich, eveneens aan de basis, een breed vooral zijdelings levendig uitstrekend gebaar de ruimte in, maar dan plat. Het wekte de indruk alsof het gestuwd werd vanuit de tegenruimte en daardoor als het ware 'tastend' gebarend. Dit laatste is een wat meer astrale waarneming. Dat de visuele waarnemingen zo'n andere indruk gaven dan de vormkrachtenwaarnemingen, vond ik verrassend. (DE vraag is ook nog; móet de werking van het enkelvoudige preparaat wel in een gewas zichtbaar zijn, ze zijn tenslotte voor de bodemverzorging bedoeld.)

Uit eigen zaadteelt zijn twee types boerenkool ontstaan. Het type 'grove krul' (boven) leek bij de vormkrachtenwaarneming meer op de armen te werken, terwijl de 'fijne krul kool' (onder) meer op de benen werkte.

'Arm-kool' en 'been-kool'

De boerenkool, waarvan ik al meer dan 25 jaar zelf de zaden win, stond er afgelopen herfst weer goed bij. Ik ben geen beroepsselecteur – ik doe het meer op gevoel – en nu vroeg ik me af hoe het met hun vormkrachten gesteld stond. Op het oog valt de boerenkool na al die jaren uiteen in grofweg twee typen. Het ene type is een wat forse plant met een vlotte groei, stevige beworteling en wijder uitstaande bladeren met een wat grove krul. Het andere type plant is kleiner, iets minder vlot groeiend, ook wel met een stevige beworteling maar met wat hangend blad met een fijnere krul.

In de waarneming liet het type 'grove krul' zich aan mij als volgt zien: een vrij smalle opening omhoog boven mijn hoofd, daarnaast een robuust warmteveld vlak langs mijn hoofd, hals en schouders uitbuigend opzij en weer terugkerend via in het borstgebied en uitstralend de armen in. Vanuit de benen was er een wat smalle aardestroming. Het geheel wekte vooral de indruk van een 'doe-kool' in de armen.

Bij de 'fijne-krul-boerenkool' mocht ik een veel bredere, openende ruimte boven m'n hoofd waarnemen, met een iets minder geprononceerde warmteomhulling van de schouders rondgaand afbuigend naar m'n knieën, die mijn hoofd vrijliet. Er was een sterke aardestroom vanuit knieën en voeten naar beneden en daarbij mijn benen vrij los omhullend. Hier ging voor mij een 'been-stimulans' van uit met 'levendige' knieën.

De waargenomen uitsplitsing is dus eigenlijk een elkaar aanvullende geste en dit werkt

ook door in de voedende kwaliteit van de kool. Voor het volgende seizoen wil ik zaad-dragers (planten die ik laat staan zodat ze gaan bloeien en zaad vormen) uit beide typen selecteren om de uitersten weer dicht-ter bij elkaar te krijgen. Ik wil er een kool uit kweken die niet alleen fysiek voedt, maar ook iets voor het denk- en wilsgebied kan betekenen van degene die hem eet! EW

Arie de Winter is sinds 1981 biodynamisch tuinder in Oostvoorne. Het bedrijf is niet zo groot (ongeveer 1 ha), met voornamelijk fijne groententeelt. Op duinzandgrond met een duidelijk kwarts/silicium karakter (alles groeit snel), maar zonder dieren op het bedrijf. De afzet is naar winkels in de regio.

In **Levenskrachten – vormkrachten, Methodische uitgangspunten voor het onderzoeken van dat wat leeft** beschrijft Dorian Schmidt een methode om levens- en vormkrachten waar te nemen. Hij geeft zowel een theoretische basis als praktische waarnemingsoefeningen.